

Хотів я цього чи не хотів, але фраза «і все ж таки Україна є» нагадує вислів, який історія приписує італійському астроному Галілео Галілею, який вигукнув про планету Земля, що «вона все-таки крутиться» навколо сонця. Ватикану ця ідея дуже не подобалася в 17-му сторіччі. Існування України як самостійної держави постійно піддається сумнівам у столітті 21-му.

Дуже поширена думка, що Україна повинна бути сильною, оскільки лише тоді її поважатимуть інші, і з нею будуть, мовляв, рахуватися. Це виглядає найбільш заявленим і поверховим поясненням. Україна вже давно, регулярно і в принципі штучно озирається на «чужого дядю». Сила цієї країни потрібна насамперед самим українцям.

А якщо вже бути більш ґрунтовним, то свою силу Україна вже не раз демонструвала за останнє 20-річчя. Чому не говорять, що вона була слабкою, коли не піддалася тискові московських путчистів 91-го року? При чому відмова підкоритися Москві належить не лише особисто Леонідові Кравчуку. Цю відмову декларували вулиці українських міст.

Якось не прийнято згадувати слабкість України в контексті подій навколо острівка Тузла. І це сталося за доби Леоніда Кучми, який не був поміченим готовністю відкрито протистояти Росії.

Вже не йдеться про той час, який увійшов в історію країни як Помаранчева революція. Тоді країна масово виступила проти фальшування і махінацій на президентських виборах. В усьому світі говорили про Україну як про форпост антирадянськості на пострадянському просторі.

І досі в Україні найбільш дискомфортно відчуває себе влада на відміну від інших республік колишнього СРСР. І це спостерігається особливо зараз попри умови, коли існуючий режим запроваджує відчайдушні заходи, щоб повернути Україну в загальне у регіоні річище влади як головного політичного монополіста в країні. У Росії, Білорусі це виявилось навіть легкою справою. Вже не йдеться про республіки Центральної Азії.

Україна і досі демонструє певний набір головних ознак, що реставрація радянщини у цій країні уже неможлива. Саме тому режим не здатний розв'язати собі руки, навіть якщо правителі дуже цього бажають. Їм доводиться зважувати на уже доведений навіть недавньою історією факт наявності глибоко вкоріненого вибухового потенціалу українського суспільства.

Слабкішою країна не стає

Недавно в Україні побував відомий російський письменник Борис Акунін. Він спромігся внести свої «5 копійок» у пояснення, що таке Україна і чому в неї не усе гаразд. «Головна проблема України полягає в тому, що ця велика країна не пояснила ані світові, ані самій собі, чим вона, власне, є, – зазначає Акунін. – Що таке «українськість», що об'єднує людей, які живуть на цій території, і куди вони всі разом хочуть рухатися, зовнішньому світу поки неясно».

Важко сказати, що мав на увазі російський письменник, і як інші народи, наприклад, чехи, чи голандці пояснюють усьому світові, що вони собою становлять. У своєму міркуванні Акунін, щоправда, порівняв Україну лише з Росією, зазначивши, що Москва несе на собі тягар імперськості.

Однак, якщо абстрагуватися від роздумів Акуніна, то світ таку російськість сприймає досить тривожно і напружено. І солідарного позитивного ставлення до себе така Росія явно ніколи не дочекається. Натомість Європа і Америка уже не раз солідаризувалися з Україною як із потенційним партнером. І в світі дуже добре усвідомлюють, в яких складних обставинах перебуває країна з такою мірою минулої залежності.

Помітивши схожість Росії з Україною, майже як близнюків, у культурному багажі, Борис Акунін чомусь волів не порівнювати дві країни в політичній площині. У цьому плані про Росію майже нема що говорити. Там усе висушено і випрасовано. Натомість в Україні усе кипить. Ось яким чином вона демонструє себе світові.

Олександр Народецький – журналіст, [Радіо Свобода](#)